

178. Karl XI:s konfirmation på privilegier till handtvärkare på Kungsholmen. Stockholm den 12 april 1676.

Riksregistraturet 1676, fol. 464 v.—465 v. Tryckt i *Stiernmans Commerceförfattningar* IV, sid. 153.

Vi Carl etc. gjøre vitterligt, at såsom h. M:t vår högtärade elskelige käre fru moder tillika med dhe andre uthi vår minorennitet varande våre förmyndare och riksens regering hafve, till at indraga allehanda nyttige handtvärckerijer uti riket år 1672¹ uthfäst till dhe handtvärckare, som sig på Kungsholmen nedersättia ville, någre fördelachtige friheter och conditioner at therigenom bringa den orten till någon bebygning samt dess inbyggjare till upkombst och förkofring, och dhe samma nu mera hos oss samptlige hafva anhållit om vår nådige confirmation uppå desse dem meddelte privilegier och frihetsår, hvarföre hafve vi af gunst och nåde, jämväl i anseende till det goda uppsåt, här igenom märkeligen synes befrämmtat blifva, där till nådeligen bevilliat och samtyckt, gjøre thet och här med samt i kraft af detta vårt öpne bref confirmere och stadfäste ofvantalde privilegier till alle dess omständigheter och ordens klare lydelse, hvilke våre trogne undersåthare, som uppå bemälte Kungsholme nu allaredan bofaste äre eller och här effter innom frihetz årens förlopp sig darsammestädes nedsättia kunne, skole och måge obehindra(de) till godo niuta och behålla. Och effterlåte vi jämväl härhos, det samptlige handtvärckerne måge effter privilegiernes innehåld hos sig upprätta ett särskilt gille, förmedelst hvilket dhe ifrån Stockholms stads gille separeras och således ifrån all vedervillia kunne blifva endtledigade, såsom vi och vele, att den nye ifrån bemälte Kungsholme och till Norremalm gående bro, den staden sig emot särdeles förunte friheter påtagit hafver at underhålla, skall stå så väll den ena som den andra öpen, och ingen hafve macht den at stängia för någon, som sig till beqvämlighet theraf betiena vill. Vi biude och befalle fördenskul alle, som detta angå kan, serdeles vårt generalcommerciecollegium, öfverståthållare, borgmästare och råd och andre befallningshafvande, at dhe dem icke allenast vid sådanne af oss stadfäste de privilegier, vilckor och conditioner emot hvariehanda hinder eller intrång, tillbörligen skydda

¹ Se ofvan N:o 170.

och handhafva, uthan och i det öfrige äre dem beforderlige, i alt det till dess nytta och fördel pröfvas vara af nöden. Till yttermera visso etc.

Carolus

I. P. Olivekrantz

179. Karl XI:s privilegiebref. Stockholm den 15 april 1676.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*.
— Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl, medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vändes konung, storförste till Finland, hertigh uthi Skåne, Estland, Lifland, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Vänden, förste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltzgreffe vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc., giöre vitterligit, att hos oss hafve våre trogne undersåthare, borgmestare, råd och menige borgerskape af vår residensstadh Stockholm, igenom sine utskickade och till nestförledne riksdagh i Upsala och vår thersammestädes väl öfverståndne chrönings högtidh fullmäktigade underdånigst anhullet, att vi theras stadz privilegier och hvadh them af våre konungslige förfäder här i riket efterlätet och bebreffvat, jämväl tidh effter annan till stadsens nytta och upkomst resolverat är, i nåder confirmera och stadfästa ville. Sådant hafve vi tagit i nådigt betänkiande, och emedan berörde stadh hafver igenom samme sine utskickade fullmäktige nu mera svorit och låfvat oss, theras rätta konung, huldskap, troskap och manskap, oss rätta lydno att hålla och budh vårt fullkomna, alla årliga laga utskylder att giöra och godvilligt utgifva sampt i alt sigh så att förhålla, som trogne undersåthare ägnar och bör, thy hafve vi af gunst och nåde och i anseende till then konungslige försorg och omvårdnadh vi drage för städernes och borger-

skapes förkäfring i gemen, för godt och skiäligt eraktat till ofvanbemälte vår residensstadz Stockholms ödmiukeste begiäran att bevilia och samtycka, giöre thet och hermedh sampt i krafft af thetta vårt öpne bref stadfäste, confirmere och bekräffte Stockholms stadz välfångne privilegier, friheter och resolutioner, så att thess borgmestare, rådth och menige borgerskap skole och måge obehindrade niuta och behålla alt thet, som staden och menigheten till välfärd och bästa theruthinnan författat och begripet finnes effter thes rätta innehåld och förstånd, så vida the icke löpa emot handelsordinantien af år 1617 eller andre riksens lagh och stadgar. Vi biude och befalle altdere alle them, som thetta i någon måtto angå kan, i synnerhet våre collegier, öfverståthållare sampt andre befallningshafvande och hvar och en, som oss medh tro och lydno förpliktad är och för vår skull vele och skole giöra och låta, att the berörde vår residensstadh Stockholm, dess borgmestare, rådth och menighet emot sådane af oss stadfästade privilegier, friheter och resolutioner inthe men, hinder eller förfång tillfoga eller tillfoga låta, oss allenast förbehållet, hvadh vi tilläfventyrs framdeles till vårt rikets allmänne gagn eller och stadsens enskylte förbättring kunne finna för godt theruthinnan att förordna. Till yttermera visso hafve vi thetta medh egen hand underskrifvit och vårt k. secret bekräffta låtet. Datum Stockholm den 15 aprilis år 1676.

Carolus

Johan Paulin Oliwekrans

180. Karl XI:s bekräftelse på tidigare bref om borgmästares och rådmäns löner. Åby den 9 augusti 1677.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*.
— Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl, medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finlandh, hertigh uthi Skåne, Estlandh, Liflandh,

Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanlandh och Wissmar, så och pfaltzgrafve vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc., giöre vitterligit, at, aldenstundh vi medh serdeles nåde förspörre den beredvillighet, som borgmästare och rådih i vår residentz stadh Stockholm af en underdånig devotion deruthi vist hafve, at dhe på vår anmodan hafva afstått innevarande års löner oss till något biståndh vidh desse svåre krigstidher, altså äre vi och deraf i nåder beveckte vordne at låta niuta dem deremoth något soulagement och vedergällning, helst effter dhe vidh deres trägne arbete föruthan samma löningar icke något annat hafva at tillgå, och hafve fördenskull undt och effterlåtit, efftersom vi hermedh och i detta vårt öpne brefs krafft unne och effterlåte bemelte borgmästare och rådih i Stockholm, at dhe sig framdeles för den lön, som dhe oss för innevarande år afstådt hafve, uthaf stadsens inkombster, när dhe det så tåla kunne, åther skole få giöra betalte, nembligen hvar borgmästare femtonhundrade daler sølfvermynt och hvar rådihman nijehundrade och femtijo daler sølfvermynt effter den stat, som våre förfäder dhem år 1649 och 1656 nådigst förundt hafve¹, och det till två caroliner på hvar daler sølfvermynt räknadt, såsom det dem vidh statens inrättande bevilliat och bestådt är. Här alle, som vederbör och för vår skull vele och skole giöra och låta, hafve sig hörsamligen at effterrätta, låtandes merbemälte borgmästare och rådih i Stockholm denne vår nådige bevill- och förordning uthan hinder och förfångh till goda åthniuta. Till yttermera visso hafve vi detta medh egen handh underskrifvit och vårt k. secret bekräfta låtit. Datum lägret Åby den 9 augusti anno 1677.

Carolus

Joel Örnsted

¹ Se ofvan N:o 132 och bilagan till N:o 140.

181. Karl XI:s bref till kammarkollegium att behålla staden vid dess tullfrihet på vin. Åby den 9 augusti 1677.

Samtidig afskrift i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original V.* — Afskrift af kollegiets skrifvelse till generaltullförvaltaren är bilagd.

Carl medh Gudz nåde etc. Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh allzmechtigh. Vi hafve, tro män, herr skattmestare och samptlige cammarråd, af särdeles skiäl funnit och bevilliat magistraten i Stockholm någon tullfrihet på något vins införsel, som vårt dhem dher öfver meddelte nådige bref medh mera visar¹, men såssom dhe sigh beklaga, att dhem sådant sökes att disputeras, och vi likväl änteligen vele, att dhe samma vår k. nåde i värket skole åthniuta, altså är till eder här medh vår nådige villie och befallning, att I en sådan anstalt hos vederbörande häruthinnan göra, dhet bemälte stadz magistrat i Stockholm samma vår dhem förunte tullfrihet värkeligen och tillgodo åthniuta låte, hvarmedh sker dhet, som oss länder till nådigt behagh, och vi befalle eder Gudh allzmechtigh synnerligen nådeligen. *Datum* lägret Åby den 9 augusti anno 1677.

Carolus.

¹ Se N:o 176.

182. Karl XI:s resolution om vägpenningarnas förhöjning. Halmstad den 28 februari 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning. Tryckt i *Stiernmans Commerceförordningar* IV, sid. 178, under datum 27 februari.

K. M:tz nådigste resolution angående borgmästare och råd i Stockholm underdånigste ansökning om vägarepenningernes förhöjning till någon förbättring af stadzens medel och indrächt, gifven Halmstadh den 28 februarii anno 1678.

K. M:t vill uthaf en serdeles nådig benägenhet emoth sin residentz stadh Stockholm, dess inkomster och förkåfring till att befordra, sigh uthöfver sine trogne undersåthares, borgmästare och råd thersammastädhes, gjorde underdånige ansökiande, vägarepenningernes förhöjning anbelangandes, således hafva förklarad, nembligen att stadhen i stället för ett öre sölvermynt uthaf hvart skieppund jern, som här till hafver varit förordnad, hädan efter två öre sölvermynt måtte upbära. Sammaledes också vägarepenningerne af kopparen ifrån thet förra pris uthaf fyra öre till lika värde som mässingen, nembligen sex öre sölvermynt hvart skieppund förhöijes. Och skola i lika måtto uthaf andre igenom stadzens vågh gående varur vägarepenningerne i proportion af varurnes värde emoth järnet sättias, men medh allehanda slags victualievarur, uthaf hvadh arth dhe hälst vara kunne, skall så hädan efter som här till förhållas och på them ingen förhöjningh af vägarepenningar giöras. Thet vedherbörande hafve sigh att effterrätta. *Actum ut supra.*

Carolus.

N. Gyldenstålpe.

183. Karl XI:s bref om hela tredjepeningens utgående till staden vid arf till utrikes ort. Halmstad den 28 februari 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl med Gudz nåde Sveries, Giöthes och Vendes konungh, storfurste till Finland, hertigh uthi Skåne, Estland, Liflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltzgrefve vid Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc., giöre vitterligit, att, såsom af gamle tider har varit stadgat och förordnat, att när någon i en stadh boendes igenom döden afginge, skulle en dhel af dess förvärfvade egendomb staden tillfalla till någon understöd och both af den skada, som genom bemälte egendoms bortflyttiande förorsakades, dock med den åthskillnad, att om arvet ginge ifrån staden till någon annan orth inrikes, skulle deraf gifvas allenast den tionde penningen, män om egendomen uthom riket och till fremmande land transporterades, deraf tages hvar tredie, hvilken till helftan oss och chronan förbehållen blifver, och icke som den tionde penningen *in totum* staden hemfaller, giörandes fördenskull hos oss staden Stockholm en underdånig ansökiande, att samma hvar tredie penning lika med den tionde *in totum* förunnas måtte, så, aldenstund vi först och främbst i nåder considerere, att bemälte hvar tredie med den tionde penningen af lika natur och beskaffenhet är, vi och sedan derjempte med serdeles nåder förmärke den redebogenhet bemälte stadh altidh har betygat att lisa för oss dhe besvär, som desse krigstider föllia, så medh stora inqvarteringar, contributioner och annan erkleckeligh hielp, ty hafve vi till en nådig erkentzlo deremoth herigenom och i krafft af detta vårt öpne bref ofvanbemälte vår residentz stad Stockholm vid berörde händelse, att något arf uthom riket och till fremmande land transporterats, den samme tredie penningen *in totum* förunna och skiänka velat. Här alle, som vederbör, hafve sigh hörsamligen att effterrätta. Till yttermera visso hafve vi detta med egen hand underskrifvit och vårt k. secret bekräfta låtit. Datum Halmstad den 28 februarii anno 1678.

Carolus.

H. Hoghusen.

184. **Karl XI:s försäkran, att stadens löfte att innevarande år hålla ett större antal båtsmän icke skall för framtiden »dragas till exempel».** Halmstad den 28 februari 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl med Gudz nåde Sveries, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finland, hertig uthi Skåne, Estland, Liflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltz-grefve vid Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc. giöre vitterligit, att såsom vår residentz stad Stockholm i henseende till påstående krigs kostsame uthredningar sampt medlens knapphet af en underdånig devotion och berömlig zele uppå vår giorde anmodan öfver dhett ordinarie båtzmanstalet, som är 100 man sampt fördubblingen och ett hundrade, hafva bevilliat och consenterat ännu att hålla uthi innevarande år 100, så att hela dess manskap, som för detta 1678 år af bemälte stadh uthgifvas skall, består tillhoppa af trehundrade botzmänn, altså optage vi icke allenast med serdeles nåde sådan dheras redebogenhet att gripa oss under armarne med en så erkleklig understöd, efftersom vi och vid tillfälle vår nådige ihugkommelse af sådant vyrkligen emoth dhem visandes varde, uthan och vi försäkre herjempte på dhett krafftigaste förmedelst detta vårt öppna breff merbemälte stadh Stockholm, att denna bevillningen på intet sätt skall stadzens välfångne privilegier præjudicera eller vid en eller annan händelse till exempel dragas, skolandes borgerskapet effter detta år intet större ordinarie botz-manstal vara förbundet att anskaffa än 100 man, ehvad repartition som dhe öfrige städerne emellan redan är giordt eller hereffter giöras kann. Här alle som vederbör hafve sigh hörsamligen att effterräta. Till yttermera visso hafve vi detta med egen hand underskrifvit och vårt kongliga secret bekräfta låtit. Halmstad den 28 februari anno 1678.

Carolus.

H. Hoghusen.

185. Karl XI:s resolution på städernas besvär rörande val af borgmästare och rådmän, stads enskilda medel etc. Halmstad den 2 mars 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original II.* — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning. Tryckt i *Stiernmans Riksdagars beslut II*, sid. 1786.

K. M:t:z nådige resolution och förklaring, the allmänne besvär angåendes, som samptelige städhernes fullmechtige uppå thenne beramade och väl öfverståndne riksdagh andragit hafva, gifven Halmstadh den 2 martii år 1678.

Ehuruväl desse svåre och bullersamme krigstidher kasta h. k. M:t, efter dess nithällskande försårg för dess rikets och trogne undersåthares försvar emoth dhe många och mächtige fiender, största mödha och arbethe uppå skullrerne, serdeles i dhet tidhen ochså thevidh enkannerligen vill vara fast noga i acht tagen, icke dess mindre hafver h. k. M:t så emoth dess ellskelige och trogne undersåthare af borgerskapet i synnerhet som samptelige dess riksständer i gemen dess konungslige ynnest och omvårdnadt efter yttersta giörligheten af thessa besvärlige tidhers mångfalldige olägenheter i nådhe velat påskina låtha och fördenskulld the uthaf städhernes fullmächtige inlagde allmänne besvär uthi ett nådigt öfvervägande tagit, såsom och förmodeligen till theras, hvadh tiden hafver thåla kunnat, underdånige godha åthnöije sampt trogne efter rättelse sigh således öfver hvar punct, som här efter föllier, förklarar.

§ 1. Om hofrätterna.

2. Then oredhan uthaf jurisdictionernes mångfalldighet och thet hinder i justitien, som ther af förorsakas, vill k. M:t i lika måtto rättat och förtagit hafva och altdere i synnerhet then skillnad, som emillan krigs- och sjöartiklerne sampt stadzrätten och dess rättighet vara bör, behörigen handhafva låtha, hvarom ochså en tienlig förordningh skall giordh varda.

3. K. M:t vill och hafva städherne vidh lagh och privilegier uthi borgmästare och rådmäns tillsättiandet bibehållne, och enär något ther emoth föröfvat hos k. M:t angifvit varder, skall sådant

efter saksens beskaffenhet rättadt och bothat blifva, doch landzhöfdingerne then rätt å k. M:tz vägnar förbehållen, som lagh förmår.

4. Städernes enskylte medel förklarar k. M:t att inthet böra hädhan effter till andre tarfver tillgripas, hvaruthöfver k. M:t allfvarligen vill låtha handh hålla. Och skola fördenskull tolags- och bakungspenningerne sampt medh städernes andel i accisen för vidare arrest och qvarstadh befriade vara. I lika måtto, hvadh löningerne angår, såsom tidhernas besvärlighet sådant aftvungit hafver, att the i förledne år 1677 äre innehålldne vordne, altså vill k. M:t om theras ofelbare upfyllning igen vidh bättre tidher i nåder omtänkt vara. Men källarefriheten, som en del af städherne till borgmästare och rådز underhålld bekommit hafva, anbelangandes skola the thensamma nu såsom för detta åthniuta.

§§ 5—6. Frågorna om järnvräkeriet och tackjärnshandeln hänskutas till riksrådet, hvarjämte bergs- och kommerskollegium skola höras.

7. K. M:t vill hafva vederbörande allfvarligen anbefallat till att i behörig måtta effterlefva dhess till handtvärkshusen så väl år 1668 i den 25 som nu nästföregångne riksdagh 1675 i den 14de punct gifne resolutioner, och så frampt något ther emoth vidh tullporterne förbrythes, skall sådant, thå thet på sin vederbörlige ort klagat varder, effter saksens beskaffenhet rättat och ifradt blifva.

8. K. M:t kan icke uthan misshagh förmärckia, att dess på nästföregågne riksdagh 1675 öfver den 22 puncten gifne resolution någre svårheter till dess värckställande skole kastas i vägen, så, emedan orden theruthinnan icke mindre än i prästerskapetz privilegiers 10 punct äro så tydliche och klare, att dhet inthet skiäligt tvifvelsmål kan gifva, huruvidha hvarthera sigh sträcker, ty vill k. M:t än yttermera här medh hafva landzhöfdingerne anbefallat att låtha borgerskapet förbemälte resolution effter dess rätta förståndh värckeligen åhtniutha.

§ 9. Om rättegångsväsendet i Skånes, Hallands och Blekinges städer.

10. K. M:t finner alldeles skiäligt, att vidh en (dhet Gudh nådeligen afvände) tillträngiande fientlig krigsmacht, någon stadh till att angripa, ingen ther i stadhen boendes, ehvem dhet vara må, sigh undandraget hvar effter sitt vilkor och embne medh man-

skap och annan hiellp att biträdha thet som i en eller annan måtto till stadzens och fästningens försvar och fienden till att afvärja tiena och lända kan; i lika måtto bör ej heller vidh sådane tillfällen någor uthom dhet borgerlige ståndh i städherne boendes, som borgerlig näring drifver, sigh förvägra skiälige inqvartheringar att vedertaga. Dher till medh är och alldeles rättmätigt, att the inqvarteradhe krigsbefäl medh sådane rum, som husäganderne och värderne kunne åstadkomma, sigh benöija låtha och ingaledes taga sigh före husäganderne och värderne sielfve medh theras hushåldh uthur husen att trängia. Dhet landzhöfdingerne i orterne allfvarligen skole hålla handh uthöfver.

§ 11. Om värfvares öfvervåld. — § 12. Om städernas båtsmanshåll. — § 13. Om fyrbåkar i Östersjön. — § 14. Om handelskompanierna. — § 15. För att afhjälpa "villervalla" i myntet skall kommission i Stockholm tillsättas. — § 16. Om lättnader i tullen för vara, som för inhemska manufaktur erfordras; närmare uppgifter infordras. — § 17. Om tulluppbörden i Norrland.

18. Såsom ett iblandh dhe förnämste k. M:t:z ögnemärken till dess trogne undersåthares bästa och förkåfring vara månde, att handelen iblandh them uthan hvariehandha the främmandes och uthländskes skadelige ingrep bibehållas måtte, alltså vill och k. M:t, att the theröfver gjorde hållsosome och välgrundade stadgar och förordningar icke måtte på hvariehandha sätt brythas och rubbas, ty vill och k. M:t vederböranderne, enkannerligen dess commerciecollegium och landzhöfdingarne, hafva anbefallat, att, enär någre emoth klare bokstafven löpande ingrep, af hvem dhet vara må, föröfvas och sådant tillbörligen angifvit, såsom och om hiellp och handräckning anmodat varder, then tillbörlige rätt thå them klagandom ofördröjeligen vederfaras måtte. Men vore elliest något, som på en uthtydning af the andre ståndens privilegier ankommer, så på dhet icke under något sådant sken ett eller annat förfång må förelöpa, vill k. M:t the mål till dess ellskelige riksråd hafva hänskutit, på dhet dhe medh dhess bärgs- och commerciocollegier ther om öfverläggandes en tienligh rättelse i saken skaffa måtte.

§ 19. Om förvaltningen af stadskyrkornas inkomster i icke privilegerade städer. — § 20. Om tjärukompaniet. — § 21. Om Vänersborg.

22. Dhet missbruk, som under sken och förevändning af vissa titlar skall förelöpa, i dhet dhe, som sådhane titlar bekomma,

idkandes icke dess mindre såsom tillförendhe, medhan the under borgerskapet voro, en borgerligh handthering, sigh lichväl ifrån all borgerlig afgifft till oss och chronan undandra, vill k. M:t handellsordinantien likmätigt således rättat och the fribref, som thevidh förebäras kunna, här medh i så måtto förklarar och uthtydt hafva, att, eho som någon borgerlig handell och hanthering drifver, dhet vare sigh hvem dhet vara må, dhen samma skall vara i anseende till sådan sin hanthering förplichtad dhe påkommande *onera realia* såsom the andre af borgerskapet till att undergå och draga.

23. Then emillan riksdagarne påkomne tunga, såsom then uthaf the många och store krigsbesvärligheter hafver varit af tvungen, altså vill och åstundar k. M:t inthet högre än att sådane svåre nödfall stanna och uphöra måtte. Och är k. M:t altså alldeles sinnad städherne icke mindre än the andre ståndh i riket vidh forna låflike bruk i den måttan effter yttersta möijelighet att skydda och handhafva.

För dhet öfrige förblifver k. M:t samptelige fullmächtige af städherne medh all k. nådh och ynnest stedze väl bevågen. *Actum ut supra.*

Carolus.

N. Gyldenstålpe.

186. Karl XI:s resolution på stadens besvär rörande dess enskilda medel, accisen, provision till förmyndarekammaren etc. Halmstad den 2 mars 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref* — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

K. M:t nådigste resolution och förklaring öfver dhe besvärspuncter, som dhe ereborne och välbetrodde samt erlige och förständige borgmästaren Olaus Thegner, stadssecreteraren Daniel Cameen, rådmännen Mårten Bunge och Michael Törn samt handelsmännen Thomas Perman och Wilhelm Helleday såsom fullmächtige på residencestadhen Stockholms vägnar vidh riksdagen i Halmstadh underdånigst inlagdt hafva, gifven Halmstadh den 2 *martii* år 1678.

1. K. M:t hafver uthi dess nådigste svar och resolution öfver städhernes besvär i gemen sigh förklarar, att theras enskyllte medel icke skola röras och angripas, hvilket k. M:t ochså uthaf dess serdeles nådige omsorg om dess residentzstadhs Stockholms bästa och förkåfring här medh vill hafva i synnerhet upprepat, så att dhen del af accisen, som till stadzens enskyllte nytta förordnad är, orördh och oangripen förblifva måste och så mycket mera medh någon arrest icke beläggias, hvilket k. M:t af vedherbörande allvarligen vill hafva hållit och effterkommit.

2. Uthöfver dhet huset vidh Svartmangathun, som accisen upbäres uthi, hvilket stadhen förmedelst sitt laga köp till halfva delen tillhörer, finner k. M:t skiäligt, att borgmästare och rådih i stadhen måge tillika medh chronans betiente uthom the rum, som till acciscammaren egentheligen behöfves, i proportion af stadzens ägande rätt hafva till att disponera.

3. Emedan stadhen halfva delen uthaf besökiarnes och accisbethientes löningar erlägger, ty vill k. M:t, att borgmästare och rådih en rätt och fullkommen underrättelse uthaf inspectorerne vidh anfordran gifvas skall, huru många och hvilcka the äre, som vidh accis värcket egentheligen thiena. Och skall stadhen inthet vara förplichtad någon annan i dhen måttan till att löna uthan them, som enkannerligen till dhet arbethetz betiening brukas, hvarutinnan k. M:tz cammarcollegium och så skall handen räckia, enär om någon orichtighet thervidh klagat blifver.

4. K. M:t hafver uthaf vissa skiäl och orsaker, enkannerligen the många och store nödtorffter, måst till någon tidh uppskiuta att låtha dess trogne undersåthare af borgerskapet den vanlige friheten i store siötullen åthniutha, så hafver icke dess mindre k. M:t allt stadigt varit förtänckt sådant dess trogne undersåthare till lisa och fromma igen att förändra, såsom k. M:t ochså här medh förklarar, unner och effterlåther borgerskapet i Stockholm, som handel drifva, helfriheten i tullen på in- och uthgåendes varur i fremmande skiepp, emedan theras egna icke kunne gå, till att åthniuta. Thet vedherböranderne samptligen och serdeles k. M:tz cammarcollegium sigh till effterrättelse ställa skole.

5. Efftersom lagen om giäldz betalningar är tydeligh och klar, ty vill k. M:t, att ther effter uthan något justitiens hinder förhållas skall.

6. K. M:t pröfvar skiäl och billigheten likmätigt, att the uthaf borgerskapet, som uthi kopparhandeln äro delachtige, måge

hafva fridt en egen factor vidh Afvista fors, ehvem them hälst behagar, till att bruka. Och skall them theruthinnan inthet hinder i vägen kastas.

§ 7. Om sockerkompaniet ej kan tillverka tillräckligt med socker, skall k. M:t senare förklara sig om införsel af socker. — § 8. Om af franska kapare uppbringade skepp.

9. Then provision af $\frac{1}{2}$ *pro cento*, som förmyndarecammaren uthaf sterbhusens medel är tillförordnad, förklarar k. M:t att uthan åthskillnad böra erläggias, så att icke allenast arfvingerne i sterbhusen af then öfrige qvarlåthenskapen uthan också creditorerne uthaf dhe summer, som them i sterbhusen tillkomma kunne, samma afgiff bestå skole.

10. Dhen gamble frihet för Stockholms stadh chronans fiskevattn till att nyttia vill k. M:t för dhet hinder, som nu någre år tillbaka theruthinnan är inkommit, till dess ellskelige riksrådz nogare forderlige skiärskådan och vederbörandernes förhör skuthit hafva.

11. Om ett kiöpmansgilles opprättande vill k. M:t i lika mätto uthi ett vidare betänckiande taga och alt dhet, som till handelens förkåfring kan thiena, i nådigh consideration hos sigh komma låtha.

12. Bagareembethet skall också vidh sine välfångne privilegier emoth alt förfängeligt ingrep skyddas och handhafvas, och vill k. M:t här medh för ogillt förklara, ehvadh slags frihet någon annan sigh till dess præjudice dristar att uthvärcka, thet vederböranderne, som på k. M:tz vägnar hafva till att befalla, allfvarligen skola handhafva.

13. K. M:tz nådige villie är, att storekyrckans skuldfordringh hos frambledne borgmästarens Hans Nillssons arfvingar effter the therå gångne domar uthan uppehålld exeqveras och kyrckan till sin rätt ofördröjeligen förhiellpas skall.

I dhet öfrige förblifver k. M:t dess residentz stadh Stockholm samt medh dess här närvarande fullmächtige medh all k. nåde och ynnest synnerligen bevågen. *Actum ut supra.*

Carolus.

N. Gyldenstålpe.

187. Karl XI:s närmare förklaring öfver fjärde punkten i resolutionen för Stockholm af den 2 mars (n:o 186). Halmstad den 2 mars 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

K. M:tz nådige resolution och vidare förklaring öfver den IV punct uthi dess svar och resolution på dess residentz stadz Stockholms fullmächtiges till dhenne riksdagh å stadzens vägnar ingifne besvär helfriheten i tullen angående, gifven Halmstadh den 2 martii anno 1678.

Såsom K. M:t till sine trogne undersåthares, som handeln drifva, understödh och lisa samt och till handelens befordring i nådhe hafver godt funnit att unna och efterlåtha them ther i Stockholm helfriheten i tullen på theras in- och uthgående varur ochså uthi fremmande skepp och farkåster, medhan theres egna för krigstidens skull och osäkerheten af caprer icke gå kunna; alltså vill K. M:t och, att alt underslef ther vidh förekommas måtte, och att the samma, som thenna friheten åthniuta vele, inför stadzhens magistrat medh edh verificera och bekräfta, att godzet them och inge andre fremmande för vinst och uthan något svek och förbehåll tillkommer. Hvarå stadzmagistraten them sedhan dess vittnesskrift med stadzens sigill bekräftat skall meddela. Thet vedherbörande vetta sigh att effterrätta. *Actum ut supra*.

Carolus.

N. Gyldenstålpe.

188. Karl XI:s donation af den kronan tillkommande fjärdeparten i riksmarskalken Stenbocks hus. Ljungby den 25 oktober 1678.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl med Gudz nåde Sveriges, Götes och Vendes konungh, storfurste till Finlandh, hertigh uthi Skåne, Estlandh, Lyfflandh,

Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanlandh och Wissmar, så och pfaltzgreffe vidh Rhein i Beijern, till Göllich, Clewe och Bergen hertigh. etc giöre vitterligit, att såsom hos oss våre trogne undersåtare, samptlige bårgmästare och rådih i vår residentzstadh Stockholm, en underdånigh ansökingh giort hafve, dhett vi nådigst ville skänkia och förinna staden then fjerdeparten, hvilken effter reduktionsstadgan afgifvas bör af det huset, som herr ricksmarskalken greffe Johan Gabriel Stenbock vidh store tårget nest intill rådhuset possiderat och the nu mera staden tillhandlat hafve, altså och emedan vi nådigst i anseende till then promptitude och underdånige villighet, hvilken dhe alltidh uppå stadzens vägnar vidh förefallande tillfellen förspöria låthit, äre benägne dhett i dhetta underdånige ansökiande i nåder att villfara, ty hafve vi och nådigst skänkia och gifva velat, efftersom vi och hermedh sampt i kraft af detta vårt öpne bref skänkie och gifve åfvanbemälte vår residentzstadh Stockholm fjerdeparten af åfvanbemälte herr riksmarskalkens Stenbocks hus vidh rådhuset, som oss hembfalla bör, så att merbemälte bårgmästare och rådih samme fjerdepart obehindrat inbehålla och till stadzens bygningh och behof använda måge. Här alle som vederbör hafve sigh hörsamligen att effterrätta. Till yttermera visso hafve vi detta medh egen handh underskrifvit och vårt kongliga secret bekräfta låthit. *Datum* huffvudhqvarteret Ljungby den 25 *octobris* anno 1678.

Carolus.

H. Hoghusen.

189. Karl XI:s bref till öfverståhållaren angående befrielse för staden att aflöna en »stadsöfverste». Ljungby den 19 april 1679.

Riksregistraturet 1679, april—maj, fol. 246—247.

Till Herr Jöran Gyllenstierna angåendes Stockholms förskoning för stadsofficerarnes belöning.

Carl etc. Vår synnerlige etc. Med siste påsten erhöle vi trenne [ø:tvenne] edre underdånige skrifvelser, bægge af et dato,

och förmärke utaf det ene med särdeles nådigt välbehag och åtnöje, det genom en berömlig åhuga I hafve åstadbrakt, at den af Stockholms stad bevilljade penningesumman till åtskillige de värfvade regimenternes officerares fyra månaders underhåld ricktigt är blefven erlagd, hvilket vi vid tillfällen läre behålla i en nådig ihugkommelse; den andre innehölt eder stads ansökande at blifva förskont för en stadsöverstes belöning, medan magistraten för detta skall hafva därom en nådig försäkran, så aldenstund vi så mycket benägnare äro at låta dem för samma gravation befrias som tiderne nu äro svåre och staden utan des med många contributioner finnes belastad, ty hafve vi och härigenom oss nådigst velat förklara, at de för en sådan officerares ordinarie belöning häreffter skole vara förskonte, finnandes sig alltid den, som emot en skälig recompense, där omtränga skulle, commendet öfver bürgerkapet sig antoge, hvilket jämväl med bättre skäl kunde förunnas en sådan person, som genom långlige tjänster har gjort sig välmeriterad. Och vi befalle etc.

Carolus.

J. Rensköld.

190. Karl XI:s bref till öfverståthållaren och rikskammarrådet J. Gyllenstjerna och rikskammarrådet L. Fleming om pröfning af stadens klagomål och förhöjning af dess tolag. Ljungby den 27 november 1679.

Riksregistraturet 1679, november—december, fol. 214—215.

Till Herr Jöran Gyllenstierna ok Herr Lars Fleming at examinera staden Stockholms desiderier.

Carl etc. Vår synnerlige etc. Det hafver borgmästar ok råd i Stockholm förmedelst bifogade memorial hos oss underdånigst andraga låtit, hurusåsom icke allenast borgerskapet genom den af adelen på åtskillige sätt drifvande handel uti deras näring ok köpenskap märkeligen blifver præjudicerat, utan ok at staden görs i en ok annan måtto ingrep uti deras privilegier och jurisdiction, med hvad mera till stadens ok samptlige borgerskapets förfång

sker och företages, hvilket alt I af åfvanbemälte bilaga ok derhos stadens sökande remedierande omständeligen kunne se ock aftaga, så, aldenstund vi icke gärna tillåta vele, at staden i sådan måtto någon præjudice tilfogas, utan fast mera för den underdånige devotion ock promptitude, som bemälte stad ock gemene borgerskapet städse ock enkannerligen uti framfarne krigstid till vår tiensts befordran vist ok oss med ansenlige bevilningar tilhanda gått hafver, föranlätne ok i nåder benägne äro dem på alt görligit sätt till deras upkomst at soulagera, likväl emädan vi sådane deras desiderier af den beskaffenhet befinne, at vi därutinnan nu för handen ei något definitift utslag gifva kunne, utan nödgas dem för ens ock den andres därvid till äfventyrs havande rättighet skärskåda ok examinera låta, altså hafve vi gåtfunnit eder detta ärendet at committera ok befalle eder därjämte nådeligen, at I eder bemälte stads angelägenheter utan dröjsmål företage, dem noga ok granneligen öfverväge samt uti det, som staden med fog kan hafva at påstå, således föranlåte, som sakens billighet medgifver.

Men hvad som den af borgmästare ok råd uti andra puncten sökte fiärdedels tilökning på tolagen vidkommer, därutinnan hafve vi dem af särdeles gunst ok nåde så mycket helre velat gratificera, som vi förmode, at det för de trafiqverande ingen synnerlig gravation kan vara, fördenskul I på behörigt sätt den anstalt göra vele, at samma qvarts augment på stadsens tolaga må introduceras ok staden densamma härefter utan hinder må hafva at upbära ock åtniuta. Befalle eder i det öfrige etc.

Carolus.

F. J. Örnsted.

191. **Karl XI:s bref till öfverståthållaren angående tullfriheten i riket. Ljungby den 2 december 1679.**

Afskrift i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original V. Under texten: Upläsit den 5 martii 1680 på rådhuset. Tryckt i Stiernmans Commerceförordningar IV, sid. 208.*

Carl medh Gudz nåde etc. Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh allsmectigh, tröman vår och vårt rikes

råd herr öfverståthållare och generalgouverneur. Såsom commercierne igenom dhenne erhållne önskelige freden nu återigen begynna dheras frie och obehindrade lopp, alltså hafve vi på alle uthvägar och medel varit betänckte, huruledes negocen här i vårt rike måtte kunna befordras och styrkias, hafvandes vi icke skattadt för dhet ringaste medel, att våre trogne undersåthare med egne skiepp och fartygh kunna drifva dheras negoce, dherigenom icke allenast dhe store och kostbare frachter och assecurancer, som dhe fremmande här till dags upburit, kunna besparas, uthan vårt kära fäderneslandh medh dugelige siömän blifva upfylt och försedt. Och ehuru väl vi hade förmodat, at våre trogne undersåthare igenom dhe helfri monterade skieppen skulle skaffat någon särdeles frucht, likväl efter förfarenheten har vist, att vi af berörde monterade skepp nu i framfarne krich fast ringa tienst niutit, efter dhe varit obeqvämbdt byggde och till örlich hel otienlige, dherföre dhe störste dhelen också äre omkombne oss och våre undersåthare till stor gravation och skada, hafvandes dhessuthan vi nogsampt förmärkt, huru som under denne monterade skiepfriheten i tullen dhe fremmande sigh märkeligen betient, så att våre trogne undersåthare allenast haft nampnet men realiter hafva dhe främmande niutet dheraf profiten och fruchten. Alltfördenskill hafve vi för våre trogne undersåthares välståndh och commerciernes förkofringh både nyttigt och nödigt befunnit, at dhe store och kostbare skieppen afskaffas och i dhet stället store lastdragare, fleiter, boiorter, kitzer och beqvämme skutor byggias och inrättas, medh hvilke våre undersåthare icke allenast beqvämmare medh mindre omkostnadh och risico föra [o: fara] kunna, uthan till förmoda står, att våre undersåthare härigenom alle andra nationer kunna blifva öfverlägsne, efter sådane fartygh här i riket medh större fördel än på någon annan [orth] bygias och uthredas kunna; och ehuru väl vi fast gierna skulle önska, att dhesse tiders tillståndh ville tillåta, dhet förbemelte farkostar kunde niuta hel monderat skeppfrihet uthi tullen, äre lickväl medlen nu så knappe, att vi hafve svårt att förordna dem som till vårt skepsbyggeri och flåttas reparation erfordras, så frampt icke till hielp tages denne difference som är emillan hel- och halffri tull; alltså drage vi dhet nådige förtroende till våre trogne undersåthare, att dhe intet låta sigh svårt falla efter dhen här till öflige praxi och tullordinantiens fierde punct förbemelte omunderade farkostar den halfve frie store siötullen erläggia och betala, skolandes likväl dhe monterade

skiepp, som ännu kunna vara behåldne, ner dhe införa salt, intet högre graveras än medh dhen vanlige saltlicenten och superplussen, men uthi alle andra varur lika som andre considereras. Och på dhet våre trogne undersåthare måtte så mycket bättre hafva tidh och råderum att förse sikh medh dheras egne fartygh, ty vele vi i nåder efterlåta dhem den $\frac{1}{2}$ frie tullen, sedan dhe vidh tullcontoiren först hafva sikh edeligen reverserat på alle dheras varur, som dhe i fremmande skiepp och fartygh i två års tidh för dheras egen räkning låta inkomma eller uthskeppa, men efter bemelte tu års förlopp då måste alle främmande fartygh efter våre förre gjorde förordningar dhen ofrie och fremmande tullen erläggia och betala. Och såsom vi förmodat, at dhenne difference ett ansenligt lærer importera, så vele vi och dhen samma som bemelt är till inge andre usus än skepsbyggeri använda och employera, hvilket alt eder till dhen ända notificeras, på dhet I sådant våre trogne undersåthare af borgerskapet i Stockholm kundgiöra kunde och dhem dherhos uthi dhetta nyttiga och nödige erendet styrkia och animera. Hvar medh vi befalle Eder Gudh allsmectigh synnerligen, nådeligen. Af Liungby den 2 decembris anno 1679.

Carolus.

192. Karl XI:s stadfästelse af sina förra försäkringar till staden.
Kungsör den 24 mars 1680.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*.
— Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl, medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finlandh, herthigh uthi Skåne, Estlandh, Lifflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanlandh och Wissmar så och pfaltzgrafve vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen herthigh etc, giöre vitterligit, at, aldenstundh vi stedze den nådige omsorg och åhuga drage, at det gemene bästa i alla måtto må kunna uprätthållas och hvadh vidh nästförledne krigstidher en och annan afsaknad kunde förorsakat hafva till sitt förra goda väl-

ståndh befordras, hvarföre, såsom vi nogsambt pröfve det svåre betryck, som stadhen Stockholm i en och annan måtto uthstådt hafver och till sin förkåfring billigen styrkias bör, altså hafve vi, i betrachtande af dhe store omkostningar, som stadhen vidh åthskillige tillfällen är underkastat och nödgas använda, velat till samma gemene väsendetz styrkio och uprätthållande, uppå den hos oss af borgmästare och rådhs dersammastedes derom inkomne underdånige ansökning, våre förre försäkringar confirmera och stadfästa, efftersom vi hermed och i detta vårt öpne brefs kraft sådant giöre och derjempte låfve och försäkre, at alle dhe medel och inkomster, som bemälte vår stadh Stockholm hertills niutit hafver, såsom och vägarepenningarnes förhöjning effter vår i Hallmstadh deröfver gifne resolution, jemväl hereffter roligen och oturberat skall hafva att tillgå och i ingen måtto, under hvadh sken och förevidning det helst vara kan, abalieneras uthan till stadsens behof och dess stats uprätthållande oförrychte förbehåldne blifva skole. Her alle, som vederbör och för vår skull vele och skole giöra och låtha, enkannerligen vårt cammercollegium och öfverståthållare, hafve sig at effterrätta. Till yttermera visso hafve vi detta med egen handh underskrifvit och vårt k. secret bekräfta låtit. *Datum* Kungsör den 24 martii anno 1680.

Carolus.

F. Joel Örnsted.

193. Karl XI:s bref om förhöjning af stadens tolag.¹ Kungsör den 24 mars 1680.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning. Tryckt i *Stiernmans Commerceförordningar* IV, sid. 229.

Vi Carl medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finlandh, hertigh uthi Skåne, Estlandh, Lifflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanlandh och Wissmar, så och pfaltzgrafve vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen

hertigh etc. giöre vitterligit, at såsom vi noggsambt behierte den afsaknad, Stockholms stadz medel igenom de ansenlige förskått och bevillningar, hvarmed oss borgmästare och rådhi sambt gemene borgerskapet vidh näst framfarne krigstidher af en underdånig devotion till vår tiensts befrämjande villeligen tillhanda gångne äre, tagit hafva, fördenskull vi och i nåder föranlåtne vordne bemelte stadh på något sätt at soulagera och samma afgang at ersettia, hafvandes alt derföre nådigst godt funnit och bevilliat, efftersom vi hermed och i detta vårt öpne brefs krafft bevillie och effterlåte bemelte vår stadh Stockholm at hereffter och alt framgent upbära af alle der in- och uthgående varur en quart *pro cento* mer på stadzens tolaga än hertills vanligit varit hafver, och det så mycket heller som dhe trafiquerande ingen synnerlig gravation deruthinnan kunna förspöria. Vi biude och befalle fördenskull alle, som vederbör och för vår skull vele och skole giöra och låta, att dhe stelle sig denne vår nådige förordning till hörsam rättelse, låtandes bemelte stadh Stockholm åfvanberörde quart augment på stadzens tolaga hereffter uthan hinder upbära och åthniuta och icke giörandes heremoth men eller förfång i någon måtto. Till yttermera visso hafve vi detta med egen handh underskrifvit och vårt kongliga secret bekräfta låtit. *Datum Kungsör den 24 martii 1680.*

Carolus.

F. Joel Örnsted.

194. Karl XI:s bekräftelse på stadens borgmästares och råds löneförmåner. Kungsör den 24 mars 1680.

Original på papper i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. — Sigill (se under N:o 143) under konungens namnteckning.

Vi Carl medh Gudz nåde Sveriges, Giöthes och Vendes konung, storfurste till Finlandh, hertigh uthi Skåne, Estlandh, Lifflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommern, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanland och Wissmar, så och pfaltzgrafve vidh Rhein i Beijern, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc. giöre vitterligit, at ehuruväl vi allreda för detta *de*

¹ jfr. N:o 190.

Stockholms stads privilegiebref.

dato lägret vidh Åby den 9 *augusti anno* 1677¹ tillfölie af våre förfäders gifne resolutioner hafve försäkrat borgmästare och råd i vår residentzstadh Stockholm at icke allenast niuta så stor lön, som dem uthi 1649 och 1656 års stater hafver varit bestådt och opfördt, nembligen hvar borgmästare femtonhundrade daler sölvermynt och hvar rådman niohundrade och femtio daler sölvermynt, uthan och at dhe samma lön till två caroliner på hvar daler sölvermynt räknadt skulle få upbära och åthniuta, hafve vi icke dess mindre uppå deres vidare underdånige ansökiande samma vår nådige resolution i så måtto velat explicera, at vi detsamma alt framdeles förstå, efftersom vi och hermed och i kraft af detta vårt öpne bref concedere och förunne, at borgmästare och råd i Stockholm merbemelte deres lön effter åfvannembde stater alt framgent år till års uthi samma myntesort à två caroliner på hvar daler sölvermynt beräknadt uthaf stadzens cassa obehindrat måge upbära och verkeligen åthniuta. Her alle som vederbör hafve sig at effterrätta, icke giörandes merbemelte magistrat heremoth men eller förfång i någon måtto. Till yttermera visso hafve vi detta medh egen handh underskrifvit och vårt kongliga secret bekräfta låtit. *Datum* Kungsör den 24 *martii anno* 1680.

Carolus.

F. Joel Örnsted.

195. Karl XI:s bref till riksskattmästaren och kammarråden med befallning, att stadens räkenskaper efter skedd revision vid anfordran skola till borgmästare och råd återställas. Kungsör den 24 mars 1680.

Afskrift i Stockholms rådhusarkiv: *Diverse konungabref*. Under texten: *Originalet blef notarien Hinrich Larson befalt att lefverera hans Excellens herr öfverståthollaren den 26 martii anno 1681*².

Carl medh Gudz nådhe Sveriges, Giötes och Vändes konungh, storfurste till Finlandh, hertigh uthi Skåne, Estlandh, Lifflandh, Carelen, Bremen, Verden, Stettin-Pommeren, Cassuben och Venden, furste till Rügen, herre öfver Ingermanlandh och Wissmar, så och

¹ Se N:o 180.

² Felskrifning för 1680(?).

pfaltzgreffe vidh Rein i Beijeren, till Gülich, Clewe och Bergen hertigh etc. Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh allsmectigh, tromän, herr skattmestare och samtelige cammarråd. Såsom oss borgmestere och råd i Stockholm undherdånigst hafver föreställa låtit, at dhet hos dhem en och annan oredha förorsakar, att dheras böcker och räkenskaper, som dhe till skiärskådandhe uthi vårt cammarcollegio inlefrera, sedhan dhe behörigen äre reviderade och igenomsedde vordne, dher uthi collegio qvarbehållas, dherjempte framvisandes dhen resolution, dhe allaredho *anno* 1661 dhen 18 *decembris*¹ af dhet expresse innehåldh nådt hafve, att effter nogsampt reviderande dhem bemälte dheras böcker åther tillbackars lefvereras skulle, och vi jämväl skiäligt befinne, att sådhant häreffter blifver observerat, så att, förr än dhe någre böcker ifrån sigh gifva, dhem dhe reviderade först uthandtvardas skole till att dherigenom afböija all confusion och stadhen uthur böckerne må kunna hafva och inhämta dhen till äfventyrs ofta nödige undherrättelse, ty länder till edher härigenom vår nådige villie och befallningh, att I dhen anstallt giören, att sedhan bemälte inlefreradhe stadzböcker och räkningar behörige äre skiärskådadhe och riktige befundne, dhe borgmestare och råd likmätigt ofvanbemälte förrige resolution vidh anfordringh uthan invändningh och uppehåldh åther restitueras och tillbaka lefreras måtte, hvilket effterkommandes länder oss till nådigt behagh. Och vi befalle edher Gudh allsmectigh synnerligen nådeligen. *Datum* Kongsör den 24 *martii* *anno* 1680.

Carolus.

Att denne copia är medh dess rätta original lika lydande, betygar

Gustaf Holmström.

196. **Karl XI:s bref till öfverståthållaren med förnyelse af viss förut medgifven tullfrihet. Stockholm den 25 augusti 1680.**

Afskrift i Stockholms rådhusarkiv: *Kongl. bref till magistraten i original V.* Å brefvet antecknad: *ins. d. 27 aug. 1680.*

Carl medh Gudz nåde etc. Vår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh, tromän, vår och vårt rikets råd, herr öfverståthållare och generalgouverneur. Såsom vi i nådigste betraktande

¹ Se N:o 147, mom. 3.

till dhe många skäl, oss af vårt trafiquverande borgerskap underdånigst äre andragne, resolverat och godt funnit hafva, att våre undersåthare skole ännu längre få åthniuta dhen frihet på dheras godz och varur i främmande farkostar lastade, som vi förmedelst vårt nådige bref af den 2 *decembris* 1679¹ dhem effterlåtitt och förundt hafve, till dhes dhe medh egne skiepp och fartygh hela handelen sielfve bestrida kunne, alltså är härmedh till eder vår nådige villie, dhet I sådant borgerskapet här i Stockhollm tillkiänna gifve, på dhet dhe sin handell och trafique dereffter måge kunna inrätta, befallandes eder härmedh Gudh allsmechtigh synnerligen nådeligen. Af Stockhollm dhen 25 *augusti anno* 1680.

Carolus.

I. Rehnsköld.

197. Karl XI:s medgifvande åt borgerskapets rytteri af rättigheten att använda pukor. Stockholm den 23 november 1680.

Riksregistraturet 1680, oktober — november, fol. 669.

Concession för borgarerytteriet i Stockholm att föra pukor.

Såsom h. k. M:t vid detta tillfellet af hennes M:ts tilstundande intågh cavalleriet af borgerskapet här i Stockholm en underdånig ansökning giordt hafve att få bruka pukor för dheras troupp, alltså har h. k. M:t nådigst beviljat, at dhe så vid ofvanbemälte tilfelle som elliest vid alle andre förefallande occasioner hedaneffteråth måge föra pukor. *Datum* Stockholm den 23 *novembris* 1680.

[Carolus]

H. Hoghusen.

¹ Se N:o 191.